

Opmerking vooraf bij het Beleidsplan 2021 – 2024:

In 2019 schreven wij het Ondernemingsplan 2021 – 2024, waarin onze beleidsmatige plannen voor de jaren 2021 – 2024 zijn vervat. Het Ondernemingsplan werd ingediend bij het Amsterdams Fonds voor de Kunst bij de aanvraag voor meerjarige ondersteuning.

De plannen werden positief beoordeeld. Subsidietoekenning kon niet plaatsvinden vanwege gebrek aan subsidiebudget. Dit nieuws werd bekend in augustus 2020, toen inmiddels ook de covid-crisis was uitgebroken.

Wij hebben in de jaren 2021 – 2024 het betreffende Ondernemingsplan als Beleidsplan 2021 – 2024 gehanteerd, en ondanks ontbrekende subsidie en ernstige beperkingen vanwege de pandemie, getracht zoveel mogelijk plannen tot uitvoer te brengen.

Ondernemingsplan 2021-2024

Museum Van Loon

Inhoudsopgave Ondernemingsplan 2021-2024

1. Amsterdam & Museum Van Loon	2	4. Belang voor de stad	15
1.1 De familie Van Loon en Amsterdam	2	4.1 Samenwerken in de buurt: coalitie ‘Van Vijzel tot Amstel’	15
1.2 Uniek ensemble als basis	2	4.2 Samenwerken in de stadsdelen: van Gracht tot Gaasp	15
1.3 Een volgende stap: verbreden en verdiepen	3	4.3 Structurele samenwerking met Imagine IC	16
1.4 Meerstemmigheid aan het werk	3	4.4 Coalitie Metropool Regio Amsterdam: digitale inclusie i.s.m. Muiderslot	16
2. Artistieke visie & artistiek belang	4	4.5 Coalitie Metropool Regio Amsterdam: onderwijs, erfgoed en theater met Tafel van Vijf	17
2.1 Een sterke basis met eigen signatuur	4	4.6 Leefbare stad	17
2.2 Meerstemmigheid: een krachtige aanvulling	4	5. Terugblik 2017 – 2020	17
2.3 Bezoekers en waardering	4	6. Uitvoerbaarheid van de ambities	19
2.4 Een trouwe achterban	5		
2.5 Nieuwe publieksgroepen verder bouwen	5		
3. De artistieke visie uitgewerkt in activiteiten	6		
3.1 Vaste collectie & presentatie	6		
3.2 Tijdelijke tentoonstellingen	7		
3.3 Educatieve programma’s	12		
3.4 Doorgaande (programma-)lijnen: onderzoek, open huis, kennisdeling en partnerships	13		
3.5 Evenementen	14		

1. Amsterdam & Museum Van Loon

Amsterdam is een stad met een indrukwekkend verleden, in fysieke vorm zichtbaar in bijvoorbeeld het aantal rijksmonumenten dat zich binnen de stadsgrenzen bevindt. Museum Van Loon is zo'n rijksmonument: een gestolde weergave van het cultureel erfgoed van deze stad en daarmee ook onderdeel van zijn identiteit en cultuur. Waar zich materieel erfgoed bevindt, bevindt zich ook de gelegenheid om verhalen te vertellen. Een erfgoed-object is een fysieke drager van geschiedenis, waar meerdere betekenissen in besloten liggen. Dat geldt niet alleen voor het materiële aspect: het huis en de collectie. Erfgoed kent ook een immateriële kant: verhalen, tradities en gebruiken die kunnen helpen bij het begrijpen waar we als stedelijke samenleving vandaan komen.

Missie

Als voormalig woonhuis van een invloedrijke regentenfamilie die al eeuwen aan de stad Amsterdam verbonden is en als uniek, compleet en authentiek ensemble van woonhuis, collectie, interieur, tuin en koetshuis wil Museum Van Loon een open huis zijn met een gastvrij karakter, waar een zo divers mogelijk publiek zich thuis kan voelen.

1.1 De familie Van Loon en Amsterdam

In 1884 betrok de familie Van Loon Keizersgracht 672. Willem Hendrik van Loon en zijn vrouw Thora van Loon-Egidius waren de eerste Van Loons die er woonden. Het pand uit 1672 had al verschillende bewoners gekend – waaronder de beroemde schilder Ferdinand Bol. De familie Van Loon was eind 19de eeuw al lang verbonden aan de stad Amsterdam: Hans van Loon – zoon van Willem van Loon die in 1602 tot de oprichters van de VOC behoorde – was in 1604 de eerste Van Loon die zich in Amsterdam vestigde. De daaropvolgende generaties namen plaats in het bestuur van de stad als (onder meer) burgemeester en in de financiële wereld als bankiers.

Sinds 1884 woonden vijf generaties Van Loon in het huis aan de Keizersgracht. In 1960 besloot Maurits van Loon, kleinzoon van Willem Hendrik, het huis open te stellen voor publiek en richtte hij Stichting Van Loon op, waarin huis en collectie werden ondergebracht. Eén van de redenen hiervoor was het feit dat hij de grachtengordel zag veranderen: oorspronkelijke interieurs werden verbouwd tot kantoorruimtes of moderne appartementen. Voordeuren gingen dicht en bewoners vertrokken naar Amsterdam-Zuid. Maurits van Loon wilde ervoor zorgen dat er ten minste één huis in zijn oorspronkelijke staat bewaard zou blijven en toegankelijk zou zijn voor publiek. Dit werd Museum Van Loon, geopend in 1973. Een familiehuis en –collectie werden overgebracht naar het publieke domein.

1.2 Uniek ensemble als basis

Zeven dagen per week staat de voordeur van Keizersgracht 672 open. De 80.000 bezoekers die Museum Van Loon momenteel jaarlijks mag begroeten, komen na het passeren van de 17de eeuwse gevel terecht in een 18de en 19de eeuwse sfeer van een grachtenhuis van een Amsterdamse familie. Bezoekers kunnen een collectie van o.a. meubelen, zilver en porselein bekijken die gezamenlijk een beeld geven van de manier van leven van een Amsterdamse regentenfamilie en hun personeel. De portretten vormen de grootste publiek toegankelijke familieportrettengalerij van Nederland. Veelal hebben bezoekers het gevoel daadwerkelijk op visite te zijn bij de familie, niet in de laatste plaats omdat de Van Loons nog boven het museum wonen – een buitengewoon gegeven. De samenhang van het ensemble – grachtenhuis, collectie, interieur, tuin met koetshuis – met de geschiedenis van een invloedrijke familie, die eeuwenlang verweven is met de geschiedenis van Amsterdam, maakt Museum Van Loon uniek in de stad. Onze vaste opstelling en onze tentoonstellingen op basis van de drie programmalijnen erfgoed, kunstgeschiedenis en hedendaagse kunst maken het museum naast een gastvrij huis ook een dynamisch huis waar je telkens iets nieuws kunt beleven.

1.3 Een volgende stap: verbreden en verdiepen

De afgelopen periode maakten we een volgende stap. De unieke combinatie – pand, collectie en familiegeschiedenis – en haar eeuwenlange verwevenheid met (de ontwikkeling van) de stad Amsterdam gaf aanleiding om een breder palet aan verhalen te vertellen, om een meerstemmig geluid te laten horen, om verhalen vanuit verschillende invalshoeken te belichten en samen te brengen. Verhalen die ook perspectieven vertegenwoordigen die voorheen niet of minder belicht werden.

Tijdens ‘Dineren aan de gracht’ (2018) vulden we het verhaal aan met het perspectief van het personeel ‘downstairs’. Met Janny van der Heijden (‘Heel Holland Bakt’) hadden we een ambassadeur in huis die een breed publiek aansprak. In oktober 2019 openden we de tentoonstelling ‘Aan de Surinaamse grachten – Van Loon & Suriname (1728-1863)’, waarmee een nog grotere stap werd gezet. In samenwerking met partners als Marian Duff, MAFB/fashion fest, Chantal Tjin, NiNsee en Imagine IC bieden de tentoonstelling en de publieksactiviteiten een veelstemmig perspectief op de rol van de familie Van Loon in de Surinaams-Amsterdamse plantage-economie van de 18de en 19de eeuw, inclusief expliciete aandacht voor slavernij en een stem voor de nazaten van de tot slaaf gemaakten. Amsterdammers werden via oproepen in de media uitgenodigd om mee te denken over de ontwikkeling van de inhoud. De tentoonstelling laat verschillende ‘werelden’ zien, met aan de ene kant van het spectrum het comfortabele leven aan de Amsterdamse grachten en aan de andere kant de zware arbeid van tot slaaf gemaakten in Suriname op de plantages, langs handgegraven kanalen. We zien dat de tentoonstelling, de meerstemmige manier waarop deze is voorbereid en wordt gepresenteerd gewaardeerd wordt door bestaand en nieuw publiek. De tentoonstelling is dan ook verlengd en tot en met 2 maart 2020 in ons museum te zien.

Een museum dat relevant wil zijn in de hedendaagse samenleving, wil waarde toevoegen aan die samenleving. Wil je als museum aantrekkelijk en relevant zijn voor verschillende doelgroepen, dan zal het verhaal dat je vertelt ook aansprekend en herkenbaar moeten zijn voor deze verschillende doelgroepen. Ons museum dat sinds jaar en dag gastvrijheid en authenticiteit hoog in het vaandel heeft, wil met een divers publiek een verbinding kunnen aangaan. Wij willen de kwalitatief hoogstaande, krachtige, bestaande kern van het museum verder uitbreiden door het brengen van tentoonstellingen, programma’s en verhalen die verdieping brengen, inspireren en aansluiten bij een breder geïnteresseerd en meer divers publiek. Op die manier kan het museum de verbindende rol spelen die aan kunst en cultuur wordt toegekend. En een tijdcapsule van déze tijd zijn.

1.4 Meerstemmigheid aan het werk

De meerstemmigheid is met het huis, de collectie, de geschiedenis van zijn bewoners door de eeuwen heen en de geschiedenis van de stad verweven. We hoeven het alleen maar voor het voetlicht te brengen. Met onze programmalijn hedendaagse kunst beogen we al een ander perspectief te presenteren. In feite kijken we door het verbinden van erfgoed en hedendaagse kunst al met een andere blik naar de collectie en het huis, maar dan meer vanuit een artistieke en/of maatschappijkritische invalshoek. We verbreden dit naar culturele meerstemmigheid binnen de drie programmalijnen, publieksinformatie en evenementen. We voegen hiermee ook de meer sociologische, sociaaleconomische en historische dimensies toe, waarbij we persoonlijke verhalen in een bredere context plaatsen. Tijdens ‘Aan de Surinaamse grachten’ organiseerden we speciale rondleidingen voor de vriendenkringen en werden (vrienden-)activiteiten gekoppeld aan de tentoonstelling. Deze waren succesvol en brachten de tentoonstelling dichterbij. Bij de georganiseerde activiteiten – bv. de concerten ‘Surinaams klassiek’ – kon rekening worden gehouden met het profiel en de interesses van onze vaste bezoekers, terwijl tegelijkertijd de verbreding (ook in bezoekers) werd gevonden. Een cultureel divers publiek bezocht de tentoonstelling en evenementen, zoals inhoudelijke bijeenkomsten waarin verdieping en ontmoeting centraal stonden. Het profiel van onze bezoeker veranderde hiermee, verbindingen tussen bezoekersgroep en werden gelegd. Binnenkort opent de tentoonstelling ‘Van Loon (Re)Visited’, waarbij een staalkaart van Amsterdammers een collectie-object heeft geselecteerd en daar vanuit zijn/haar perspectief op reflecteert.

Met deze ervaring en leercurve op zak willen we voortbouwen op de ingeslagen weg. In dit ondernemingsplan van Museum Van Loon wordt voor de periode tot en met 2024 beschreven hoe het museum bovenstaande – en méér – in de praktijk gaat brengen¹. Team Van Loon is er klaar voor!

2. Artistieke visie & artistiek belang

2.1 Een sterke basis met eigen signatuur

Bezoekers van Museum Van Loon waarderen de authenticiteit van het huis en de gastvrije manier waarop grachtenpand, collectie, interieur, tuin en koetshuis zonder onnodige fysieke restricties beleefd kunnen worden: als bezoeker loop je echt dóór de kamers, je staat ín de collectie. Dit gegeven en het unieke ensemble vormen onze basis, de kracht van waaruit we werken.

Naast deze vaste opstelling vertelt het museum door middel van tijdelijke tentoonstellingen en publieksinformatie verhalen die de collectie, het pand of de geschiedenis van de familie Van Loon als vertrekpunt hebben, alle verweven met de geschiedenis van Amsterdam. Dit geeft een eigen signatuur aan het verhaal van het museum, terwijl tegelijkertijd aspecten van de bredere culturele, sociaaleconomische en politieke geschiedenis van Amsterdam worden verteld. Tentoonstellingen zijn essentieel om verhalen te blijven vertellen, om mensen (ook via herhaalbezoek) blijvend te interesseren voor ons museum en om een bruisende plek te zijn in het hart van de stad en in het hart van Amsterdammers en andere bezoekers uit binnen- en buitenland. Het museum heeft de afgelopen jaren laten zien tentoonstellingen van hoogstaand niveau te programmeren die inspireren, prikkelen en voor een nationaal en internationaal publiek relevant zijn. Ook dit is, naast ons huis met vaste collectie, een stevig fundament waarop kan worden voortgebouwd.

2.2 Meerstemmigheid: een krachtige aanvulling

De geschiedenis van Amsterdam heeft geleid tot de stad die het nu is. Een superdiverse stad, een stad vol verhalen. Verhalen over toen, verhalen van nu. Het is belangrijk ‘elkaars’ verhalen te kennen, bijvoorbeeld over de koloniale geschiedenis die inwoners van de stad met elkaar delen. Verhalen van makers die ook vanuit een niet-westerse blik naar heden, verleden en toekomst kijken. Verhalen die, elkaar complementierend, zorgen voor een culturele representatie die past bij de veelkleurige samenleving die Amsterdam is. Vanuit het besef dat geschiedenis het heden maakt en het heden de toekomst vormgeeft, wil Museum Van Loon als representant van ‘toen’ een plek zijn van ‘nu’, met volop ruimte voor verhalen in meerstemmige tentoonstellingen en publieksinformatie. We willen een plek zijn waarmee mensen een verbinding aan kunnen gaan omdat ze zich herkennen in de verhalen die verteld worden of in de vertellers van die verhalen. Meerstemmigheid wordt niet een aparte programmalijn, geen pilot, geen project. Het heeft een duurzaam karakter, het is een manier van denken over en omgaan met je collectie en activiteiten. We denken dat de historische context van het grachtenpand daarbij een dimensie toevoegt aan de beleving van de bezoeker.

2.3 Bezoekers en waardering

Museum Van Loon is er voor alle Amsterdammers, voor kinderen, scholieren en studenten, voor families met kinderen, voor cultuurtoeristen uit binnen- en buitenland, onder wie liefhebbers van historische huizen en architectuur, voor vakgenoten. We ontvangen per jaar zo’n 80.000 bezoekers, die redelijk gelijkmatig verdeeld over de week het museum bezoeken. Gebaseerd op cijfers uit onze database² zien we dat zo’n 40% van onze bezoekers uit het buitenland komt en 60% is Nederlands bezoek. Van de Nederlandse bezoekers komt circa de helft uit Noord-Holland (inclusief Amsterdammers). Opvallend is dat het

¹ In het Actieplan diversiteit en inclusie hebben wij dienaangaande onze visie en plannen neergelegd. Deze hebben wij verwerkt in ons ondernemingsplan. Een apart onderdeel diversiteit en inclusie hebben we daarom niet opgenomen.

² De afgelopen jaren was er geen budgettaire ruimte om actief publieksonderzoek te verrichten. Onze database gebaseerd op de kaartverkoop verschaft de nodige inzichten. Voor komende jaren staat nieuw actief publieksonderzoek gepland; hiermee kunnen we de doelstellingen op het gebied van publieksbereik en doelgroepen monitoren.

percentage relatief jonge bezoekers uit de moeilijk te bereiken leeftijdscategorie 26-45 jaar een stijgende lijn vertoont. Was het percentage in 2018 zo'n 20%, in 2019 steeg dit naar circa 23%. Vergeleken met andere musea met soortgelijke bezoekersaantallen is dit relatief hoog (gemiddelde is 15%). Tripadvisor, Facebook en Google Review geven een goed inzicht in de waardering van de bezoeker. Op alle drie de platforms scoren we zeer hoog: recensenten op Tripadvisor geven ons 4 punten, bij Google komen we uit op 4,4 en op Facebook worden we gewaardeerd met een 4,76 (5 is telkens het maximum).

Er is ruimte voor groei als het gaat om de bezoekersaantallen; de komende jaren zullen we dan ook inzetten op kwantitatieve groei en spreiding van bezoekers door het jaar heen, maar vooral ook op het bereiken van een bredere mix aan bezoekersgroepen. De artistieke visie, vertaald naar diverse activiteiten, heeft dan ook tot doel om met meer bezoekersgroepen een verbinding aan te gaan. De bezoekers die het museum nu al regelmatig weten te vinden, nemen we daarin natuurlijk mee.

2.4 Een trouwe achterban

Als museum mogen we ons verheugen in een zeer trouwe en gecommitteerde vaste achterban. Naast mensen die ons museum op regelmatige basis 'gewoon' bezoeken, is een flink aantal fans georganiseerd in een van de vier 'vrienden-circles' waarmee zij via een betaald lidmaatschap het museum ondersteunen:

- Van Loon 100: een club van circa 330 jonge, enthousiaste professionals uit verschillende maatschappelijke sectoren, met een gemiddelde leeftijd van 25-35 jaar;
- Van Loon 672: deze kring heeft ongeveer 150 leden, die met een leeftijd van circa 35-50 jaar ietsje ouder zijn dan de Van Loon 100-leden;
- Patrons: een in 2015 opgerichte circle die circa 80 leden kent die – ook financieel gezien – een grote commitment aan het museum hebben;
- Vriendenkring: nog eens 170 geïnteresseerden, die graag op de hoogte zijn van de activiteiten van het museum.

Voor en door de vier 'vrienden-circles' worden met grote regelmaat activiteiten georganiseerd, vaak gekoppeld aan onze programmering. De vaste achterban van het museum is erg belangrijk voor ons. Ze zijn fan van en ambassadeurs voor het museum, ondersteunen het museum in woord en/of daad, stellen hun netwerk open en nemen nieuwe bezoekers mee. Ze voelen zich betrokken bij het museum en zijn programmering.

2.5 Nieuwe publieksgroepen verder uitbouwen

Met een meerstemmig geluid in onze programmering en publieksinformatie willen we voor nóg meer bezoekersgroepen een interessante en inspirerende plek zijn. De tentoonstelling 'Aan de Surinaamse grachten' heeft laten zien, dat een cultureel divers publiek – in dit geval vooral de Surinaamse en Afro-Caribische gemeenschap uit Amsterdam en Nederland – het museum wist te vinden. Een substantieel deel van de bezoekers van deze tentoonstelling is afkomstig uit deze groepen. Met MAFB/fashion fest als partner kwamen ook de jongere bezoekers naar het museum.

We zien dus dat het kan. Dat er verbindingen ontstaan: gesprekken in de koffiecorner, een ontmoeting in de tentoonstelling, het met elkaar in de kamers van het museum staan. De tentoonstelling bracht mensen van diverse culturele achtergronden bij elkaar, ook door middel van de publieksactiviteiten die werden georganiseerd.

Oftewel, onze werkwijze is als volgt. Aansprekende onderwerpen voor cultureel diverse doelgroepen behandelen. Samenwerken met cultureel diverse partners die de inhoud helpen vormgeven en die hun eigen achterban kunnen activeren. Publieksactiviteiten organiseren waarbij bestaande en nieuwe bezoekersgroepen een connectie met elkaar kunnen maken: op deze manier willen we de komende jaren met nieuwe cultureel diverse bezoekersgroepen een verbinding aangaan. We streven ernaar gezien te worden als plek voor inspiratie, verbinding en ontmoeting, en op die manier ook onze vaste achterban op structurele basis en tentoonstellings-overstijgend uitbouwen.

3. De artistieke visie uitgewerkt in activiteiten

De artistieke visie van Museum Van Loon wordt uitgewerkt in de volgende activiteiten:

1. Vaste collectie & presentatie
2. Tijdelijke tentoonstellingen
3. Educatieve programma's
4. Doorgaande (programma-)lijnen: onderzoek, open huis, kennisdeling en partnerships
5. Evenementen

3.1 Vaste collectie & presentatie

De collectie vormt, samen met het pand, tuin en koetshuis, het hart van het museum: het materiële erfgoed dat de verhalen vertelt. Het museum heeft als uitgangspunt om het huis en de collectie in stand te houden in de geest van oprichter Maurits van Loon. Eén van de succesfactoren is de manier waarop de bezoeker het huis onbelemmerd kan beleven. Ook tekstbordjes zijn tot een minimum beperkt om de visuele impact van de ruimtes zo authentiek mogelijk te houden en de bezoeker de indruk te geven een woonhuis te betreden.

Onderhoud en verbetering vaste presentatie

De jaren 2022 en 2023 zijn speciale jaren voor ons. In 2022 bestaat het pand 'Keizersgracht 672' 350 jaar en in 2023 is Museum Van Loon 50 jaar voor publiek geopend en vieren we de 100ste geboortedag van Maurits van Loon, de oprichter van het museum. Met deze jubilea van Museum Van Loon in zicht zal er extra aandacht zijn voor onderhoud en verbetering van de collectie en vaste presentatie. Met de uitvoering ervan is in 2019 begonnen, nadat kort daarvóór een restauratiecyclus van de verschillende kamers van het huis was afgerond¹.

De informatievoorziening in de kamers van het huis wordt gemoderniseerd. Zoals aangegeven zijn er amper tekstbordjes in het museum te vinden. Onze bezoeker wordt daarmee niet de mogelijkheid geboden om méér te weten te komen over individuele collectie-onderdelen en de bijbehorende verhalen. Daarnaast vraagt een meerstemmige duiding van de collectie ook om meer informatie. De komende periode vullen we de huiselijke manier van presenteren dan ook aan met een digitale vorm van informatievoorziening. Dat betekent dat de huidige tekstborden worden vervangen door digitale tekstborden op elegante dragers, waarmee op hedendaagse wijze informatie wordt aangeboden. Ook laten we een app ontwikkelen waarmee bezoekers met hun eigen telefoon objecten kunnen 'benaderen' en audiovisuele informatie en verdieping kunnen ontvangen. Zo wordt op een gelaagde manier betekenis gegeven aan objecten en worden verschillende perspectieven geïntroduceerd.

In het kader van modernisering en verduurzaming voorzien we schilderijen van identieke licht-armaturen met LED-licht van het Petworth Picture Light systeem, waardoor een nóg professionelere en gelijkmatige uitlichting ontstaat. Ook de naambordjes op de lijsten van de schilderijen worden vervangen en in één nieuwe stijl opnieuw aangebracht. Het zijn ogenschijnlijk kleine ingrepen die bij elkaar toch een majeure impact hebben op de eenheid en uitstraling van de collectie. Bovenstaande willen we in 2020 realiseren; de verbreding en verdieping van de publieksinformatie zal in een groeiproces de komende jaren plaatsvinden.

De 'state of the art'

De fysieke collectie – de dragers van de verhalen – moet in uitstekende staat gepresenteerd worden. De benaderbaarheid (zo min mogelijk fysieke beperkingen in ruimtes) en toegankelijkheid van de collectie

¹ Voor het monumentale pand is een Meerjaren Onderhouds Plan 2020-2025 opgesteld, op grond waarvan een Subsidie Instandhouding Monumenten is verstrekt.

brengt extra risico's op schade en snellere slijtage met zich mee. Het museum is zich hiervan bewust, maar ziet deze manier van presenteren als essentieel voor het huiselijke en gastvrije karakter van het museum. In de praktijk is er overigens nauwelijks sprake van schade. In 2019 is een omvangrijk meerjaren onderhouds- en restauratieplan voor de collectie opgesteld. In de jaren tot en met 2023 worden telkens deelcollecties in onderhoud en restauratie¹ genomen. De meest intensieve werkzaamheden zijn gepland voor 2021 en 2022, zodat de collectie in het museum er in jubileumjaar 2023 weer optimaal bij staat.

Digitale ontsluiting collectie

Museum Van Loon en Rijksmuseum Muiderslot zijn partners in een door het Mondriaan Fonds (in 2019) ondersteund groot digitaal project dat het Fonds 'gedurfd', 'ambitueus' en 'voorbeeldstellend' noemt. In dit project wordt een digitaal platform ontwikkeld waarbij door middel van artificial intelligence erfgoedcollecties digitaal worden ontsloten voor een aanzienlijk breder publiek; het platform komt daarna voor andere erfgoedinstellingen beschikbaar. Museum Van Loon heeft hiermee samen met het Muiderslot een leidende positie bij innovatieve, sectorbrede en inclusieve digitale ontwikkelingen (zie ook onder 'Belang voor de stad').

3.2 Tijdelijke tentoonstellingen

Tentoonstellingen bij Museum Van Loon worden aangeboden in een brede mix van erfgoed, kunstgeschiedenis en hedendaagse kunst. Grotere publiekstrekkingen en tentoonstellingen voor 'liefhebbers'. Nieuw talent en (internationaal) bewezen kwaliteit. Op deze manier wordt een verscheidenheid aan doelgroepen bereikt en vindt door de juiste marketingtechnieken ook effectieve 'cross-selling' plaats.

Onze visie op meerstemmigheid betekent dat we tentoonstellingen willen organiseren met eigentijdse verhalen die resoneren in een cultureel diverse samenleving. Dit zal zichtbaar worden in de programmering van komende jaren, door middel van onderwerpkeuze, samenwerkingen met gastcuratoren² en in de afvaardiging van kunstenaars binnen (tentoonstellings)projecten³.

Tentoonstellingsschema 2021-2024

Museum Van Loon organiseert ieder najaar (begin oktober t/m januari) en ieder voorjaar (maart t/m mei) een tijdelijke tentoonstelling van formaat. 'Dakpansgewijs' worden qua omvang kleinere tentoonstellingen van ca. 2 maanden in de maanden oktober en november parallel geprogrammeerd, contrasterend met de grotere najaarstentoonstelling. Zo kan kruisbestuiving tussen verschillende doelgroepen bewerkstelligd worden. Het programma van kleinere tentoonstellingen is nog niet volledig, omdat we ruimte willen hebben om op de actualiteit te kunnen reageren.

In de twee jubileumjaren 2022 (het pand 'Keizersgracht 672' bestaat 350 jaar) en 2023 (Museum Van Loon bestaat 50 jaar en 100ste geboortedatum van oprichter Maurits van Loon) wordt met drie grotere tentoonstellingen per jaar een uitgebreider aanbod gepresenteerd.

Voor de jaren 2021 t/m 2024 staan de volgende tentoonstellingen gepland:

VALUE(S)

A 21st Century Portrait of Banking and Finance (Najaar 2020 / voorjaar 2021⁴ – programmatisch Hedendaagse kunst)

In de 19de eeuw was de familie Van Loon volop actief in het Amsterdamse bankwezen. De familie bestuurdde banken als Hope & Co. Van medeoprichter van De Nederlandsche Bank Jacoba Borski – grootmoeder van Louise Borski die in 1854 met een Van Loon trouwde – hangt een groot portret in het

¹ Andere aspecten ten aanzien van de vaste collectie (o.a. registratie, restauratie, (digitale) ontsluiting, actieve en passieve conservering, klimaat, depotvoorzieningen, verwervings- en afstootbeleid, deelname bruikleenverkeer) zijn vervat in een intern Collectiebeheersplan Museum Van Loon.

² In de ambities van Museum Van Loon voor de jaren 2021-2024 ligt besloten om naast de huidige conservator een tweede inhoudelijk specialist in het team op te nemen, in lijn met de noodzaak om het team uit te breiden. In dit geval willen we heel graag dat degene die het team komt versterken, van nature bijdraagt aan een meerstemmig perspectief. Daarnaast kan het museum op projectbasis met gastcuratoren blijven werken, als bepaalde projecten daar aanleiding toe geven. Vandaar dat hier over gastcuratoren wordt gesproken.

³ Bij tentoonstellingen organiseren we publieksactiviteiten en betrekken we, zo mogelijk, educatief aanbod voor het onderwijs.

⁴ Begrotingstechnisch valt deze tentoonstelling in boekjaar 2020.

museum. De Nederlandsche Bank is er nog steeds, en de ‘hautes banques’ van weleer zijn opgegaan in de ABN Amro’s van vandaag. Van het wereldwijde financiële systeem dat in de loop der eeuwen is ontstaan en dat sinds de crisis in 2008 extra in de belangstelling staat, maakt een flink deel van de bevolking deel uit. Hoe kijken beeldend kunstenaars naar deze sector? Gastcurator Carrie Pilto (voorheen actief in investment banking) selecteerde gevestigde namen en nieuw talent uit o.a. Nederland, Mexico, Rusland, Frankrijk en Iran. Met nieuw en bestaand werk reageren de kunstenaars op de bancaire geschiedenis van de familie Van Loon en de financiële sector anno nu, in een waaier van perspectieven en invalshoeken.

Partner: i.s.m. De Regenboog Groep/Rainbow Soulclub zal een groep dak- en thuislozen – zij zijn geen onderdeel van het standaard financiële systeem – financieel advies geven aan bezoekers van de tentoonstelling.

Portrait Matter

(Voorjaar 2021 – programmalijs Hedendaagse kunst)

Een topkunstenaar, tevens portretschilder, in dialoog met de grootste publiek toegankelijke familieportrettengalerij van Nederland! Deze vooraanstaande en veelgevraagde Afro-Amerikaans kunstenaar geniet grote bekendheid in eigen land, maar zijn werk is niet of nauwelijks in Nederland te zien geweest. Wat gebeurt er als zijn werk de interactie aangaat met de collectie Van Loon? We zouden het liefst de naam van de kunstenaar al bekend maken; echter, gesprekken zijn gaande achter de schermen, dus ook wij moeten nog even geduld hebben... Een samenwerking met een gerenommeerd museum in New York City is in voorbereiding.

Partner: Open Space Contemporary Art Museum (OSCAM).

Tijdelijk terug in Amsterdam

17e-eeuwse meesterwerken uit de Van Loon – Van Winter collectie
(Najaar 2021 / voorjaar 2022 – programmalijs Kunstgeschiedenis)

In augustus 1877 stonden de kranten er vol mee: de erven Van Loon verkopen een wereldberoemde collectie 17de-eeuwse schilderijen aan de familie De Rothschild. De Nederlandse overheid was te laat. De verzameling omvatte alle grote meesters van de Nederlandse 17de eeuw. Bijgevoerd door Pieter van Winter werd de collectie na zijn overlijden verdeeld onder zijn dochters Anna en Lucretia. Anna van Winter trouwde in 1815 met Willem van Loon; zo ontstond de collectie Van Loon – Van Winter. Rembrandts Marten en Oopjen – ooit hingen ze bij de Van Loons aan de muur – zijn inmiddels weer gedeeltelijk Nederlands bezit. In deze tentoonstelling zijn 30 andere werken uit de vermaarde collectie in het huis van de familie Van Loon te zien. Het omvat werken van beroemde meesters als Metsu, Van Ostade, Maes, Van de Velde en vele anderen.

Beoogde bruikleengevers: o.a. The National Trust (VK), Rijksmuseum, Hoogsteder & Hoogsteder, The J. Paul Getty Museum (VS), Dordrechts Museum.

Beoogd partner: Natuurmonumenten (eigenaar van landgoed Schaep & Burgh, het buitenverblijf van het echtpaar Van Loon – Van Winter, waar de collectie deels hing).

In jubileumjaar 2022 bestaat het pand ‘Keizersgracht 672’ 350 jaar. Dit jaar presenteren we drie tentoonstellingen met het huis, ook in de betekenis van thuis, als vertrekpunt.

Home and the World

Part I: India & Pakistan

(Voorjaar 2022 – programmalijs Hedendaagse kunst)

Het pand aan de Keizersgracht is een voorbeeld van de huizen van waaruit Amsterdamse families handel dreven in een koloniaal systeem dat de wereld omspande. In ‘Home and the World’ wordt het thema kolonialisme in een breder kader geplaatst. Beeldend kunstenaars reflecteren op het verleden en

het heden, onderzoeken kwesties rondom nationale identiteit en nationalisme, maar dan in een wereldwijde context. De serie tentoonstellingen (deel II in 2024) wordt samengesteld door gastcurator Thomas Berghuis (o.a. Museum MACAN (Jakarta), Guggenheim (NYC), Framer Framed). In de eerste editie staan India en Pakistan centraal, voorheen onderdeel van het Britse rijk. De opkomst van nationalisme, de onafhankelijkheid en de wijze waarop de grenzen tussen de landen zijn getrokken hangen op een complexe wijze samen. In Museum Van Loon worden ‘thuis’ en de ‘wereld’ verbonden in een tentoonstelling die zich richt op kwesties rond nationalisme en nationale identiteit en op vragen over empathie, menselijkheid, tolerantie, rechtvaardigheid en gelijkheid.

Leven in rococo

Meesterwerken van Amsterdamse ambachtslieden (Zomer 2022 – programmalijs Kunstgeschiedenis)

Rond het midden van de 18de eeuw raakte de Europese elite uitgekeken op het strakke classicisme dat al sinds de 17de eeuw in de mode was. Zo ontstond naar Frans voorbeeld een decoratieve stijl waarin werd geprobeerd de symmetrie te doorbreken en huizen om te toveren tot lustoorden vol bloemen, golven en krullen. Ook Amsterdamse regenten lieten hun huizen graag verbouwen naar de laatste mode. Museum Van Loon is een perfect voorbeeld van de decoratiedrift van de rococo. De monumentale trappartij is een absoluut meesterwerk van de Amsterdamse rococo en in bijna elke kamer zijn de krullende decoraties van vloer tot plafond aanwezig. Museum Van Loon vult in deze tentoonstelling zijn onroerende meesterwerken aan met andere topstukken van de rococo die werden voortgebracht door Amsterdamse ambachtslieden: van architecten tot beeldhouwers, van zilversmeden tot meubelmakers.

Beoogde bruikleengevers: o.a. Stadsarchief Amsterdam, Rijksmuseum, Amsterdam Museum, Koninklijk Oudheidkundig Genootschap.

Partner: Hout- en Meubileringscollege Amsterdam.

Coenraad Sander

(Najaar 2022 / begin 2023 - programmalijs Erfgoed)

Natuurlijk woonden er ook mensen op Keizersgracht 672 vóórdat de familie Van Loon er in 1884 kwam wonen. Eén van hen was Coenraad Sander, die het huis in 1773 kocht. Met zijn drie kinderen was hij in Amsterdam aangekomen na voor de VOC te hebben gewerkt in Batavia (Jakarta). Behalve zijn woning had hij bezittingen in Indonesië en Suriname, waaronder plantages. Van alle verfraaiingen die Sander liet aanbrengen is de iconische gevel van het koetshuis de meest in het oog springende. De tentoonstelling vertelt over de decoraties die Sander aanbracht én de manier waarop hij zijn fortuin vergaarde. De een bewondert de architectuur van de huizen van de grachtengordel met al hun pracht en praal. De ander vraagt zich af hoe iemand zo'n monumentaal pand financierde. De tentoonstelling brengt de verschillende verhalen samen.

Partners: Imagine IC (participatief verzameltraject met de Indonesische en Surinaamse gemeenschap in Amsterdam). Met Stichting Julius Leeft!, bekend van o.a. de recente Suriname-monologen, wordt een theatrale monoloog ontwikkeld, waarin een verhaal bij de tentoonstelling wordt gebracht vanuit Indonesisch en/of Moluks perspectief.

Feest!

50 jaar Museum Van Loon – Van Loon in 50 objecten (Voorjaar 2023 / zomer 2023 – omvat alle programmalijs)

In 2023 bestaat Museum Van Loon 50 jaar en viert het museum een verjaardagsfeest! In de afgelopen 50 jaar is Museum Van Loon een gevestigde naam geworden binnen het culturele weefsel van de stad en heeft het banden en samenwerkingen met vele andere (museale) instellingen gekregen. In deze tentoonstelling wordt de veelzijdigheid van de collectie, het huis en de familiegeschiedenis gevierd. We vragen 25 instellingen van binnen en buiten Amsterdam om met een bruikleen de dialoog aan te gaan met een

werk uit onze collectie. De duo's die ontstaan complementeren of contrasteren, sluiten esthetisch op elkaar aan of juist niet, roepen herinneringen op of maken een statement. Hierin komt zowel oude als hedendaagse kunst, erfgoed, bewezen kwaliteit én jong talent aan bod. Het wordt een bonte verzameling van stemmen, visies, geluiden en kwaliteit die de link met het huis, de collectie en de familie gemeen hebben.

Partners: Voor elk van de 25 objecten wordt één tegenhanger in bruikleen gevraagd bij een ander museum, waar het instituut in kwestie zelf een keuze in maakt en daar uitleg bij geeft. Uiteraard werken we samen met onze vaste partners, naast nieuwe partners.

Recht uit het hart!

Maurits van Loon & Mesopotamië

(Zomer 2023 – programmalijnen Erfgoed & Hedendaagse kunst)

Maurits van Loon, oprichter van Museum Van Loon, was diplomaat én archeoloog. Hij had zijn hart verpand aan veldwerk in Mesopotamië, in het gebied waar zich nu Syrië en Turkije bevinden. Van Loon bestudeerde de oude beschaving en doceerde erover aan de Universiteit van Amsterdam. Een inspirerend man, 100 jaar geleden geboren. In hetzelfde gebied werd vanaf de 8e eeuw na Christus – terwijl Europa de ‘donkere middeleeuwen’ doormaakte – oude Griekse kennis bewaard en met Perzische en Indiase invloeden vermeerderd. Uit dit hart van beschaving kwam de ‘body of knowledge’ waarmee Europa de Renaissance betrad. En ook nu staat het gebied in het hart van de belangstelling, vanwege conflicten en zijn cruciale rol op het geopolitieke vlak. Een verhaal over één cruciaal gebied, verdeeld over drie tijdperken. Hedendaagse kunst gaat in conclaaf met erfgoed. De tentoonstelling loopt t/m 22 september 2023, de 100ste geboortedag van Maurits van Loon en de 50ste van ons museum.

Partner: Allard Pierson – bewaarder van Maurits van Loons archeologisch archief.

Heritage

Studenten aan het woord

(Najaar 2023 – programmalijn Erfgoed (kleinere tentoonstelling))

Nederland houdt zich bezig met zijn gedeeld verleden met onder meer Suriname, Curaçao, Zuid-Afrika en Indonesië. Maar hoe zit dat met de jongste generatie uit o.a. deze landen zelf? Hoe kijken zij tegen gedeeld erfgoed aan en hoe zouden zij dit vormgeven in een tentoonstelling? Gebruiken ze hedendaagse kunst? Storytelling? Digitale devices? In het kader van de internationale master ‘Applied Museum and Heritage Studies’ van de Reinwardt Academie gaan studenten aan de slag met deze vragen. In het vak ‘Intervention Design’ dat zij begin 2022 volgen, ontwikkelen zij concepten voor interventies die te maken hebben met inclusiviteit en/of digitaliteit. Met de uitkomsten van dit vooronderzoek gaat (een selectie van de) studenten met team Van Loon aan de slag, resulterend in de tentoonstelling ‘Heritage’.

Partner: Reinwardt Academie voor Museologie.

Vaillant, Luttichuys, Ovens

Buitenlandse kunstenaars in Amsterdam

(Najaar 2023 / begin 2024 - programmalijn Kunstgeschiedenis)

Museum Van Loon bezit een aantal fraaie portretten van de hand van de schilders Vaillant, Luttichuys en Ovens. Alle drie waren werkzaam in het derde kwart van de 17de eeuw en werden gezien als uiterst modieuze kunstenaars, perfect voor het portretteren van de hoogste kringen van de Amsterdamse samenleving, onder wie de familie Van Loon. Door de buitenlandse afkomst en vorige werkgevers van deze drie kunstenaars – hoge adel van buiten de republiek – werkte een portret van hun hand bovendien statusverhogend. Alle drie de kunstenaars zijn opgenomen in grote collecties van gerenommeerde kunstinstituten over de hele wereld. Toch is hun werk niet vaak in samenhang onderzocht en getoond. Deze tentoonstelling onderzoekt hun rol in het Amsterdam van de late 17de eeuw en biedt context, onder meer door bruiklenen uit binnen- en buitenland bijeen te brengen.

Beoogde bruikleengevers: o.a. Amsterdam Museum, Rijksmuseum, Hamburger Kunsthalle.
Partners: gerenommeerd portrettenexperts Rudi Ekkart & Claire van den Donk.

Home and the World

Part II: South Africa

(Voorjaar 2024 – programmalijs Hedendaagse kunst)

Dit is de tweede tentoonstelling in de serie van gastcurator Thomas Berghuis. In de eerste editie van ‘Home and the World’ stonden India en Pakistan centraal. In deze tentoonstelling wordt de aandacht op Zuid-Afrika gevestigd. Kunstenaars, die daar wonen en werken, nemen deel aan de expositie gecombineerd met kunstenaars die vanuit Nederland opereren. Zie voor verdere informatie ‘Home and the World: India & Pakistan’, voorjaar 2022.

Burger-meesters

Who run the world?

(Najaar 2024 / begin 2025 – programmalijs Kunstgeschiedenis & Hedendaagse kunst)

In 2025 bestaat Amsterdam 750 jaar. In die periode heeft de stad heel wat burgemeesters gekend; zo ook een telg van de familie Van Loon. Daarnaast was Herengracht 502 – nu de ambtswoning – het huis waar de familie Van Loon in de 19de eeuw woonde. In 2018 kreeg Amsterdam zijn eerste vrouwelijke burgemeester. In deze tentoonstelling gaan we niet in op de vraag wie al die burgemeesters vóór Femke Halsema waren, maar focussen we op de vrouw. De vrouwen die naast al die burgemeesters stonden, de vrouw als burgemeester en de vele krachtige vrouwen – al dan niet in bestuurlijke functies – die onze stadsdelen rijk zijn. We brengen ze in beeld via fotoportretten. We laten ze in ons museum zien naast portretten van de 17de-eeuwse burgemeestersvrouwen. Partner Imagine IC doet hetzelfde in Zuidoost, waar de fotoportretten worden gematched met historische portretten uit onze collectie. En zo hopen we dat met partners in Oost, Nieuw-West en Noord ook te doen, in een stadsbrede tentoonstelling over de verschillende manieren waarop vrouwen belangrijk zijn voor deze stad.

Partner: Imagine IC en partners in de overige stadsdelen.

Marketing en communicatie

Bij een verbreding van doelgroepen hoort ook herijking van de marketing- en communicatiestrategie, waarin gastvrijheid, verbinding en empathie zicht- en hoorbaar zijn. Een belangrijke nieuwe doelgroep voor het museum zijn jongeren en volwassenen van diverse culturele achtergronden. Bezoekers die het museum nu al regelmatig weten te vinden -de liefhebber van historische huizen en paleizen, de algemene museumbezoeker/liefhebber van kunst & cultuur, buitenlandse cultuurtoeristen en vakgenoten-, nemen we natuurlijk graag mee de toekomst in.

De nieuwe doelgroepen vragen om een andere manier van communiceren en gebruik van de beschikbare kanalen. We zijn erop gericht om de juiste ‘tone of voice’ te gebruiken in onze communicatie, zodat de verschillende doelgroepen zich aangesproken en gehoord voelen in de communicatieboodschap van het museum. Ook binnen de marketingactiviteiten is samenwerken met de juiste partners de kern. Wij geloven in de kracht van samenwerken en het samen verhalen vertellen met (cultureel diverse) partners die werken vanuit dezelfde intrinsieke motivatie. Daardoor wint niet alleen het verhaal aan zeggingskracht, inhoudelijke sterkte en culturele representatie, maar draagt het ook bij aan het effectief bereiken en aanspreken van de betreffende bezoekersgroepen. Er wordt samengewerkt met ambassadeurs en cultureel diverse partners om de juiste communicatieboodschap te bepalen en gebruik te maken van elkaars netwerk. Er zal daarbij steeds onderzocht worden welke verschillende kanalen ingezet kunnen worden: radio, sociale media, influencer marketing, podcasts en vlogs (voornamelijk voor jongeren) en media waar specifieke groepen zich verenigen (zoals onlangs Parbode, Waterkant en radio mArt).

3.3 Educatieve programma's

Vakmanschap centraal

Tot op heden heeft Museum Van Loon zich hoofdzakelijk gericht op een aantal permanente educatieprogramma's specifiek voor het MBO. Vanuit een grote waardering voor vakmanschap staat het museum aan de basis van de museumeducatie voor MBO-studenten in Nederland, binnen het veld van cultuureducatie een achtergebleven gebied. Wij geloven fundamenteel in de MBO-student. Deze door de maatschappij vaak onderschatte vakman/-vrouw in spé bezit vaardigheden en kennis die onze economie draaiende houden en verdient het om tot volle bloei te komen. De drie educatieprogramma's van Museum Van Loon koppelen de (oude) werkcultuur in het huis aan de creatieve MBO-opleidingen van nu. Onze doelgroep MBO-studenten zijn de stoffeerdere, meubelmakers en kostuummakers van de toekomst. Tijdens de programma's bestuderen studenten hands-on (historische) stijlen, materialen en technieken in hun oorspronkelijke omgeving en trainen daarbij de in het MBO-onderwijs centraal gestelde 21ste eeuwse vaardigheden. De educatieprogramma's zijn ontwikkeld in co-creatie met het MBO en zijn lesstof-vervangend. In 2019 is een educatief programma rondom hospitality toegevoegd. Het Hout- en Meubileringscollege Amsterdam en het ROC van Amsterdam zijn vaste partners. We willen in de jaren 2021-2024 de lessen blijven aanbieden en groeien in aantallen lessen, gezien de vraag ernaar. Nu worden de lessen door de vaste museumstaf verzorgd (binnen een toch al omvangrijk pakket aan reguliere werkzaamheden). Om de kwaliteit van de lessen structureel te borgen is het nodig dat ze gegeven gaan worden door een (vaste) museumdocent op freelance basis.

Het begint bij maken

Op het gebied van vakmanschap heeft Museum Van Loon vanaf 2018 ook aansluiting gezocht bij de Maakdagen van de Crafts Council Nederland. Twee keer per jaar worden families met jonge kinderen in de gelegenheid gesteld om onder de noemer 'Meet the master' kennis te maken met een ambacht door zelf met de handen aan de slag te gaan. Op die manier wordt de waarde van vakmanschap onder de aandacht gebracht (en mogelijk interesse in een opleiding gewekt). Om de cirkel rond te maken, huurt Museum Van Loon met enige regelmaat pas afgestudeerde MBO-ers in om bijvoorbeeld een museummeubel te ontwerpen c.q. te maken.

Jong geleerd...

Voor kinderen hebben wij op dit moment een gratis kindergids, geschikt voor familiebezoek aan de vaste opstelling. In de periode 2021-2024 willen we geleidelijk óók educatieve programma's gaan koppelen aan onze tijdelijke tentoonstellingen. Dit is voor ons dus een uitbreiding van onze educatieve taak. In beginsel richten wij ons hierbij op het primair onderwijs (leeftijd 6-9 jaar) en wordt binnen deze educatieve trajecten de focus gelegd op een meerstemmige dialoog.

Enerzijds heeft het museum nog geen actieve ervaring met (het benaderen van) deze doelgroep. Anderzijds werd tijdens 'Aan de Surinaamse grachten' helder hoe groot de wens vanuit het primair onderwijs is om Museum Van Loon klassikaal te bezoeken, al dan niet tijdens een tentoonstelling. Met stadsdeelvoorzitter Zuidoost Tanja Jadnanansing werd verkennend gesproken over hoe het primair onderwijs bij tentoonstellingen in ons museum te betrekken. Bij het implementeren van dit educatieve traject zal Museum Van Loon zich in eerste instantie richten op basisscholen in stadsdeel Zuidoost (hét superdiverse stadsdeel dat 140 nationaliteiten telt) en stadsdeel Centrum (de eigen omgeving van het museum). Na evaluatie hiervan willen we onze programma's uitrollen naar scholen in andere stadsdelen. Het ligt voor de hand om hierbij aansluiting te zoeken bij Mocca, waarmee wij overigens afgelopen najaar een bijeenkomst voor docenten organiseerden in het museum.

3.4 Doorgaande (programma-)lijnen: onderzoek, open huis, kennisdeling en partnerships

Onderzoek Museum Van Loon

Museum Van Loon hecht grote waarde aan het verrichten van onderzoek, omdat het tentoonstellingen een gedegen basis geeft en de kwaliteit en relevantie van de collectie onderstreept. In de komende periode blijft het museum onderzoek verrichten naar de eigen collectie of om tentoonstellingsonderwerpen uit te diepen. Bij het opzetten van onderzoeksprojecten wordt meerstemmigheid ingebracht: over een object of een thema worden meer verhalen vanuit verschillende invalshoeken verteld, die daardoor meer mensen kunnen aanspreken. Kennis over specifieke collectie-onderdelen en/of deelcollecties wordt zo verder opgebouwd en wordt op verschillende manieren ontsloten: via publicaties, publieksinformatie, artikelen, tentoonstellingen, lezingen etc. We ontwikkelen niet alleen specifieke kennis op onze collectie(onderdelen), maar ook over het runnen van een historisch huismuseum. Ook deze kennis delen we uiteraard desgewenst.

Open huis: verbinding en dialoog

In de voorbereidingen van de tentoonstelling ‘Aan de Surinaamse grachten’ merkten we dat zowel nazaten van tot slaaf gemaakten als nazaten van plantage-eigenaren behoefte kunnen hebben om de verbinding te zoeken, om verhalen te delen. Tijdens de tentoonstelling organiseerden we in samenwerking met Imagine IC een ‘Publiek Gesprek’ in ons museum, waar iedereen die een verhaal van gedeelde geschiedenis wilde vertellen, zijn of haar verhaal kwijt kon. In een intieme setting werden onder leiding van Noraly Beyer grenzen verkend en verlegd, contacten gelegd. De bijeenkomst leidde er onder meer toe dat in een nieuwe bijeenkomst een familie van voormalige plantage-eigenaren binnenkort in gesprek gaat met een familie van voormalig tot slaaf gemaakten, in Museum Van Loon. We willen dit soort bijeenkomsten faciliteren, omdat we deze maatschappelijke spin-off van ons tentoonstellingswerk serieus nemen.

Katalysator en kennisdeling

Verbindingen tussen mensen, die aldus tot stand komen, houden in feite een verbreding en verdieping van ons museale werk in. Anderen stellen dat wij daarin een voortrekkersrol vervullen, een katalyserende functie hebben. Vanuit verschillende hoeken – particulieren, maar ook het Ministerie van OCW – komt men ons vragen hoe we een en ander hebben aangepakt, welke methode we gevolgd hebben en of we de opgedane kennis willen overdragen. Het antwoord op de laatste vraag is uiteraard ‘ja’.

Ook over deze vragen gaan we graag in gesprek. Het punt is echter, we volgen niet zozeer een methode als wel een filosofie. De filosofie dat wij met zoveel diverse culturen in één stad leven, daarbij vaak langs elkaar heen leven en niet stilstaan bij een geschiedenis die wij – als individuele inwoners van deze stad – misschien wel met elkaar delen. Een koloniaal verleden heeft van nature een grote polariserende kracht, vooral als je niet geïnteresseerd bent in elkaars verhaal. Vanuit een ongemak is het makkelijker het er niet over te hebben. Met partijen die het gesprek over het moeilijke onderwerp wél willen aangaan, delen wij graag de kennis die wij hebben opgedaan. Het leidt hopelijk tot een verbreding van de kennis over en behandeling van het onderwerp in (culturele) instellingen in Amsterdam. Wij blijven deze maatschappelijke rol in 2021-2024 graag vervullen.

Partnerships

Het onderzoek dat ten grondslag heeft gelegen aan de tentoonstelling ‘Aan de Surinaamse grachten’ wees uit dat er nog veel onontgonnen gebied vóór ons ligt. De tentoonstelling presenteerde de stand van kennis van dat moment. Het betrof een voor het museum nieuw onderzoeksgebied. Aansluiting vinden bij bestaande onderzoeksprojecten kan zinvol zijn, bijvoorbeeld voor toekomstige tentoonstellingsprojecten. Eén van die onderzoeksprojecten is het ‘Mapping Slavery’ project van de Vrije Universiteit, dat de historische plaatsen van het slavernijverleden van het Nederlandse koloniale rijk in kaart brengt. Ook

wordt in 2020 onderzocht in hoeverre aansluiting bij de nieuw op te richten museale voorziening slavernijverleden (NiNsee, Museum zonder Muren, IZI Solutions) wenselijk is.

3.5 Evenementen

Gedurende het jaar organiseert Museum Van Loon een aantal evenementen, waarmee enerzijds diverse bezoekersgroepen bereikt kunnen worden en waarmee anderzijds de ‘locatie’ Museum Van Loon op verschillende manieren ingezet wordt, buiten de sec museale functie. Op deze manier wordt optimaal gebruik gemaakt van de gastvrije rol die wij willen spelen in en voor de stad. Immers, door het organiseren van en het meedoen aan evenementen fungeert het museum ook als ontmoetingsplek en kan het een verbindende rol vervullen. Dit past bij het gastvrije en dynamische huis dat we willen zijn.

Vrijheid

Vanaf 2020 doet Museum Van Loon mee aan het organiseren van een Vrijheidsmaaltijd op 5 mei. Ieder jaar wordt een groep Amsterdammers uitgenodigd om samen met een deel van onze (vaste) museumbezoekers te vieren dat we in Amsterdam en Nederland in vrijheid leven. Het museum fungeert als ontmoetingsplek, want we streven ernaar om mensen die elkaar in het dagelijks leven niet zo snel zullen ontmoeten, uit te nodigen en hier aan tafel bijeen te brengen.

Groen erfgoed in de stad

Sinds jaar en dag is Museum Van Loon de drijvende kracht achter de organisatie van de Open Tuinen Dagen¹. Gedurende drie dagen in juni stellen (voor een flink deel particuliere) tuineigenaren hun tuinen open voor een breed publiek uit binnen- en buitenland. Het stelt bezoekers in staat om deze plekken – door het jaar heen afgesloten – te ontdekken en de zuurstof van deze groene longen van de stad in te ademen.

Opera in de grachtentuin

Ook een traditie: de opera in de grachtentuin, tijdens en in samenwerking met het Grachtenfestival. Elk jaar in augustus is de tuin van het museum het decor van een korte opera. Ook buurtbewoners worden uitgenodigd. Ongeveer 1.000 mensen genieten van de muziek, het groen en de verbazingwekkend goede akoestiek. De programmering – de afgelopen jaren o.a. Bizet, Poulenc en Menotti – wordt in de periode 2021-2024 breder getrokken. Zo presenteren wij in augustus 2021 een opera i.s.m. World Opera Lab, waarin de rivier de Eufraat de hoofdrol speelt, met musici en cast uit Nederland en Irak.

Summer @VanLoon

De opera in de grachtentuin is een voorbeeld van een concept dat Museum Van Loon verder wil ontwikkelen: aansluiting zoeken bij bestaande zomerse culturele evenementen in de stad en inhoudelijke verdieping bieden. Het combineert verschillende zaken: culturele instellingen die een unieke, intieme programmering willen verzorgen op een bijzondere locatie kunnen bij ons terecht. De bezoekers van deze voorstellingen kunnen (op een andere manier) kennismaken met ons museum. En wij kunnen met deze avondprogrammering verbinding leggen met nieuwe bezoekers(groepen) en een brug vormen naar het zomerse nachtleven in de stad. We denken aan aansluiting bij een mix van (presenterende) festivals, zoals Holland Festival, Keti Koti, Julidans, Amsterdam Roots Festival², Nederlands Theater Festival en natuurlijk het al genoemde Grachtenfestival. Voor de jaren tot en met 2024 is een groeipad geformuleerd.

Museumnacht

November Museumnacht. Een traditie. Ook hier zagen we in 2019 hoe onze tentoonstelling onze positionering mede kon bepalen. En hoe de open huis-gedachte vorm kreeg in een jonge, cultureel diverse crowd van Amsterdammers die zowel de tentoonstelling opzocht, als de kamers waarin ‘verborgen verhalen’ over gedeelde geschiedenis werden verteld, als elkaar – aan de bar en op de dansvloer. Laat Museumnacht 2020 en verder maar komen!

¹ Tijdens de Open Tuinen Dagen worden de bezoekers die de tuin van het museum willen zien ter bescherming van de collectie via het souterrain naar de tuin geleid.
² V.w.b. 2020 zijn we in gesprek over deelname aan het onderdeel Sites of Memory van Katy Streek en Jennifer Tosch (o.a. Black Heritage Tours).

4. Belang voor de stad

Museum Van Loon is met bovenstaande plannen, als uitwerking van de artistieke visie, relevant voor de stad Amsterdam. We nemen daarbij voortrekkersposities in op verschillende vlakken, zoals ontwikkeling naar meerstemmigheid, MBO-educatie en innovatieve digitale projecten. Op deze plek in dit Ondernemingsplan vestigen we graag de aandacht op een aantal coalities in buurt, stad en Metropool Regio Amsterdam, waarmee we nóg steviger bijdragen aan stadsbrede relevantie van ons museale werk.

4.1 Samenwerken in de buurt: coalitie ‘Van Vijzel tot Amstel’

In de culturele infrastructuur vormen het Stadsarchief, Foam, Museum Van Loon, Tassenmuseum Amsterdam en Museum Willet-Holthuysen een ‘museumkwartier’ tussen Vijzelstraat en Amstel. De musea dragen ieder voor zich bij aan het karakter van de buurt en voorzien het van ‘culturele zuurstof’. De musea gaan ook in gezamenlijkheid hun culturele aanbod onder de aandacht brengen en zo bijdragen aan de aantrekkelijkheid van de buurt voor bewoners, bezoekers en winkeliers. De coalitie Van Vijzel tot Amstel is opgericht (Stadsarchief, Van Loon, Willet, Tassenmuseum)¹.

De coalitie treedt onder één naam naar buiten, brengt het gezamenlijke aanbod onder de aandacht, stemt individuele activiteiten-/tentoonstellingsdata op elkaar af, verwijst naar elkaars aanbod, organiseert gezamenlijke activiteiten etc. Ook in termen van netwerk en contacten met stakeholders denkt de coalitie synergie en efficiëntie te halen. Collectiviteit en samenwerking zijn manieren om elkaar te verstevigen. Het betreffende ‘kwartier’ is mede door de Noord-Zuidlijn nog beter ontsloten dan voorheen, waardoor de coalitie ook een bijdrage levert aan spreiding van de drukte in het centrum van Amsterdam. In 2020 wordt het coalitieplan ontwikkeld, dat vanaf 2021 geïmplementeerd wordt. Elke partner draagt bij d.m.v. een bijdrage out-of-pocket en in uren.

4.2 Samenwerken in de stadsdelen: van Gracht tot Gaasp

We werken graag samen met partners in de stad en treden daarbij met onze activiteiten ook buiten de muren van ons museum. De partners met wie we samenwerken, hebben alle hun eigen expertise en een actief eigen netwerk dat kan worden geactiveerd. De netwerken zijn zeer complementair en daarmee kunnen we samen de beoogde doelgroepen goed bereiken. We gaan met gemeenschappen in deze cultureel diverse stad in gesprek. We willen door samenwerking met partners onze zichtbaarheid in stadsdelen vergroten en we willen niet alleen nieuwe groepen benaderen, maar ook de inmiddels bereikte doelgroepen vasthouden door het jaar heen. Door zichtbaar te zijn op andere plekken in de stad beogen we ook dat mensen met verschillende achtergronden ons museum (steeds) weten te vinden.

De kleine formatie van Museum Van Loon maakt dat structureel activiteiten ontwikkelen in alle stadsdelen niet haalbaar is. In verband met de uitvoerbaarheid moeten we een keuze maken. We richten ons in eerste instantie op Zuidoost, een superdivers stadsdeel, waar we een (cultureel) superdivers publiek kunnen bereiken. Een tweede reden om ons in deze beleidsplanperiode te richten op Zuidoost is de kans om voort te bouwen op de verbindingen die we inmiddels hebben gelegd, zoals met Marian Duff, MAFB/fashion fest, OSCAM, Imagine IC en Stadsdeel Zuidoost. Bovendien ligt er een historische band tussen de Grachtengordel en Zuidoost. Voorheen hadden families die aan de grachten woonden hun buitens en/of luthoven in bijvoorbeeld Reigersbos, Ganzenhoef en Gein². In het geval van de familie Van Loon is er een concrete connectie in de vorm van boerderij Langerlust aan de rivier de Gaasp. Deze boerderij – die nog steeds bestaat en de afgelopen jaren een horeca-functie in Zuidoost heeft vervuld – was tot 1967 bezit van de familie. Maurits van Loon legde als vierjarig jongetje de eerste steen. Een plaquette in de gevel herinnert hier nog aan. Voor boerderij Langerlust wordt momenteel een nieuwe functie gezocht. Het Stadsdeel Zuidoost hebben wij benaderd om te verkennen hoe Museum Van Loon bij een eventuele

¹ De coalitie is een al langer bestaand plan, waaraan recent nieuwe activering is gegeven. In 2020 wordt het plan verder vormgegeven en ontwikkeld. Aansluiting van andere partijen, zoals Foam, is daarbij uiteraard mogelijk.

² Zie ook het boek (Ridders in de Bijlmer van Evert van Voskuilen.

culturele programmering van de boerderij betrokken zou kunnen worden. Daarmee kunnen wij niet alleen een concrete verbinding leggen tussen Stadsdeel Centrum en Stadsdeel Zuidoost, maar ook bijdragen aan de culturele infrastructuur in Zuidoost¹, in samenwerking met partners in het stadsdeel. Ongeacht de ontwikkelingen rond Langerlust willen wij in voorjaar 2021 samenwerken met OSCAM rondom de hierboven genoemde tentoonstelling ‘Portrait Matter’. Met Imagine IC gaan wij een structurele partnership aan.

4.3 Structurele samenwerking met Imagine IC

De samenwerking met Imagine IC voor de jaren 2021-2024 bestaat uit twee participatieve verzameltrajecten gekoppeld aan tentoonstellingen en uit deelname van Museum Van Loon aan het Co-collectielab.

In 2019 hebben wij in samenwerking met Imagine IC een participatief verzameltraject opgezet in aanloop naar de tentoonstelling ‘Aan de Surinaamse grachten’. Dit bleek een goede manier om de Surinaamse en Ghanese gemeenschap bij de vorming van de tentoonstelling te betrekken. Vooral ook om input, vragen, objecten en verhalen mee te kunnen nemen in de ontwikkeling en presentatie van de tentoonstelling. Voor de tentoonstelling die in 2022 gepland staat rondom Coenraad Sander willen we een soortgelijk participatief verzameltraject doen. Hierbij kunnen de te betrekken gemeenschappen uitgebreid worden, omdat deze tentoonstelling ook de VOC en Azië behandelt. Ook voor de tentoonstelling ‘Burger-meesters’ in 2024, over de (politiek-beïnvloedende) rol van de vrouw in Amsterdam, gaan we een set verzamelgesprekken voeren in voorbereiding op en ter samenstelling van de tentoonstelling. Overigens hopen we voor deze tentoonstelling in meerdere stadsdelen een samenwerking op te kunnen zetten.

Een ander onderdeel van de samenwerking met Imagine IC is het Co-collectielab. Het Co-collectie-lab is een professioneel netwerk waarin o.a. het Stadsarchief Amsterdam, OBA, Amsterdam Museum, het RCMC (Research Center for Material Culture) en Imagine IC participeren. In het Co-collectielab verkennen partners gezamenlijk en in samenspraak met particuliere verzamelaars nieuwe methoden van collectief beheer. Het toevoegen van uiteenlopende betekenissen aan collectieonderdelen van de deelnemende partners kan gezien worden als het vastleggen van meerstemmigheid van objecten. Museum Van Loon sluit zich graag aan bij het Co-collectielab. De formatiegrootte van het team van Museum Van Loon in de komende periode zal mede de intensiteit van deelname aan het lab bepalen.

4.4 Coalitie Metropool Regio Amsterdam: digitale inclusie i.s.m. Muiderslot

In het kader van de ‘Open Oproep Digitaal Erfgoed’ van het Mondriaan Fonds starten Rijksmuseum Muiderslot te Muiden en Museum Van Loon samen in de periode 2020 en 2021 een innovatief project, waarmee we onverwachte en verrassende online en offline ontmoetingen tot stand willen brengen. Beide instellingen hebben zowel gebouwen als tuinen als integraal onderdeel van de collecties. Beide musea zijn op zoek naar nieuwe wegen om gebouw, collectie en natuurlijke omgeving te verbinden en over het voetlicht te brengen naar een breed publiek. Het Mondriaan Fonds noemt het opstellen van dit digitale platform gedurfd en ambitieus en heeft inmiddels de maximale bijdrage van € 85.000,- toegekend².

Eenzijds willen we met dit project de kennislagen met goede context en duiding die we de verschillende bezoekers aan de vaste en tijdelijke presentaties in onze musea bieden, ook aan digitale bezoekers van de collectie aanreiken. Anderzijds willen we dat digitale bezoekers zelf informatie kunnen toevoegen aan de collectie. Hiermee wordt de betrokkenheid van het publiek vergroot en kunnen bezoekers hun verhaal delen. Het is een verrassende manier om te communiceren, toegang te krijgen tot nieuwe doelgroepen en de zichtbaarheid van het museum te vergroten. D.m.v. artificial intelligence zullen bovendien zoekmachines sneller Museum Van Loon als resultaat geven, ook bij minder voor de hand liggende zoektermen als ‘beuk’, ‘koetshuis’ en ‘klok’. Hiermee worden we toegankelijker voor een breder publiek. Wij stellen de te ontwikkelen digitale infrastructuur open voor andere erfgoedinstellingen.

¹ Omdat de besluitvorming rondom de bestemming van boerderij Langerlust zijn eigen dynamiek kent, worden inhoudelijk en financieel onze plannen ten aanzien van een culturele bestemming van de boerderij in dit plan verder niet uitgewerkt.

² Penvoerder/budgethouder is Rijksmuseum Muiderslot.

4.5 Coalitie Metropool Regio Amsterdam: onderwijs, erfgoed en theater met Tafel van Vijf

We gaan een samenwerking aan met theaterproducent Tafel van Vijf, resulterend in een muziektheatervoorstelling op het landgoed Elswout in Overveen in 2023. Met als thema ‘Sterke vrouwen’ staat de Weduwe Borski hierin centraal; haar portret maakt onderdeel uit van de collectie van Museum Van Loon (in 1854 trouwde Louise Borski, kleindochter van de weduwe, met Hendrik Maurits van Loon). Tafel van Vijf combineert theater, erfgoed en onderwijs en deed dat eerder met o.a. het Rijksmuseum en Paleis Het Loo. Museum Van Loon zal leerlingen uit het Amsterdamse voortgezet onderwijs rondleiden, waarna ze per bus naar de voorstelling worden gebracht.

4.6 Leefbare stad

Samen met onze collega-instellingen in de buurt willen we bijdragen aan spreiding van bezoekers aan de binnenstad. We werken samen met verschillende organisaties in stadsdelen en met bewoners in stadsdelen. We leggen op verschillende manieren verbinding met de ‘Metropool Regio Amsterdam’. We willen meer perspectieven zichtbaar maken en daarmee verbindingen tussen mensen met verschillende achtergronden tot stand brengen. Gevraagd naar de lange termijn ontwikkelingen in de stad waaraan wij met onze programmalijnen en activiteiten bijdragen, ligt het voor de hand ons onder de noemer ‘leefbare stad’ te scharen.

5. Terugblik 2017 - 2020

Gerealiseerd 2017 - 2020, zoals al vermeld in dit Ondernemingsplan:

Jaarlijks 80.000 bezoekers – succesvolle tentoonstellingen in drie programmalijnen – nieuw divers publiek – verhaal gedeelde geschiedenis – voortrekkersrol meerstemmigheid – nieuwe samenwerkingsverbanden in buurt, Zuidoost en MRA – ontsluiting collectie en innovatief project met Muiderslot – onderzoek samenwerking nieuwe functie Langerlust in Zuidoost – kennis delen en uitbreiden netwerken – aansluiten bij onderzoeksprojecten universiteit en instellingen – podium bieden aan keur van (inter)nationale curatoren, hedendaagse kunstenaars/gevestigde namen en jong talent (talentontwikkeling) – kindergids – programma voor families (Maakdagen Crafts Council) – educatieve programma’s MBO – jaarlijkse evenementen zoals de Open Tuinen Dagen, Museumnacht en de opera – onderhouds- en restauratieplan collectie opstellen – sponsoring- en fondsenwerving (private gelden/trouwe achterban en publieke gelden).

We deden nog méér! Hier volgt een greep uit de activiteiten van de afgelopen jaren.

Huis en programmering

- In 2019 ronden wij met de restauratie en herinrichting van het souterrain het project ‘Open Huis’ af. Het souterrain werd teruggebracht naar de historische situatie, een oude horeca-keuken maakte plaats, waardoor het aantal vierkante meters publieksruimte flink steeg. Ook hebben we het entreegebied opnieuw ingericht.
- Project ‘Open Huis’, gericht op kwaliteitsverbetering van ons aanbod, leidde ook tot de ontwikkeling van een programma voor blinden en slechtzienden en de gratis bezoekersgidsen zijn nu in 7 talen (was 2) beschikbaar.
- Evenementen bij tentoonstellingen, zoals Febo Friday (bij de tentoonstelling over Ferdinand Bol - de eerste Febo is vernoemd naar Ferdinand Bol) en pop-up restaurants tijdens ‘Dineren aan de gracht’. Tijdens de Bol-tentoonstelling hadden wij een spectaculaire bruikleen van de ‘Besnijdenis’ door Rembrandt, afkomstig uit The National Gallery in Washington.

- We hebben een MJOP, een meerjaren onderhoudsplan voor het gebouw, met een looptijd van 20 jaar laten opstellen, die verwerkt is in de meerjarenbegroting 2021-2024. Voor de kosten van groot onderhoud van ons rijksmonument ontvingen wij een bijdrage uit de SIM – Subsidieregeling Instandhouding Rijksmonumenten (in de jaren 2014-2019: BRIM).
- Rondom het familiewapen is een permanente presentatie gerealiseerd, waarmee informatie en context wordt verschaft aan de bezoeker.

Collectie: verwervingen

- Met ondersteuning van het Mondriaan Fonds gaven we Iris van Dongen de opdracht om portretten te schilderen van Philippa van Loon en haar echtgenoot Marc Antoine Colomb de Daunant. Met deze opdracht zet het museum een eeuwenoude traditie op hedendaagse wijze voort en draagt het bij aan een positief klimaat voor hedendaagse portrettisten.
- Aankoop in december 2019 van twee stedenboeken van Noord-Italiaanse steden, die behoren tot de 24 delen van De Atlas Van Loon, uitgegeven door Joan Blaeu (1588/99-1673), met steun van de Vereniging Rembrandt (mede dankzij haar BankGiro Loterij Aankoopfonds), het Mondriaan Fonds en het Hugo van Berckel Fonds. De Atlas van Loon, samengesteld in opdracht van Frederik Willem van Loon (1644-1708) brengt meerdere facetten samen: de verzameldrang van 17de-eeuwse regenten voor wie de atlas een symbool van status was, het ambacht van uitgevers en prentmakers en de vraag wat dergelijke atlassen vertellen over het wereldbeeld van de 17de-eeuwse welgestelde Amsterdammer.
- Verwerving, in 2017, van twee zilveren kastanjevazen door Diederik Lodewijk Bennowitz uit 1821 uit voormalig familiebezit en een set van 48 vroeg 19de-eeuwse zilveren messen met familiewapen

Alle verwervingen zijn in het museum te zien.

Publicaties

- Willem te Slaa, Leo Balai, Marian Duff, Karwan Fatah-Black. ‘Aan de Surinaamse grachten’. Uitgeverij WBOOKS, 2019
- Janny van der Heijden, Willem te Slaa. ‘Dineren aan de gracht; Aan tafel bij Van Loon’. Nijgh & van Ditmar, 2018
- Claire van den Donk, Fleur Siedenburg, Rudi Ekkart. ‘Pastels, het pastelportret in Nederland’. Uitgeverij WBOOKS, 2018
- Tonko Grever, Willem te Slaa, Quirine van Aerts. ‘Ferdinand Bol. Het huis, de collectie, de kunstenaar’. Uitgeverij WBOOKS, 2017

Organisatie, bedrijfsvoering, financiën en governance

In de periode 2017-2020 hebben we meer gerealiseerd dan we ons voorgenomen hadden, met name op het onderdeel tentoonstellingen, waarin we ook een kwaliteitsslag hebben laten zien. Dit hebben we gepresteerd met een relatief klein museumteam van wie de meesten nog maar kort bij het museum werken.

Iedereen is gemotiveerd, staat voor zijn/haar taak en zet een tandje bij. Het beroep dat de afgelopen periode ook op de eigen tijd van de medewerkers is gedaan, is op den duur voor de uitvoering van onze museale taken en verantwoordelijkheden niet wenselijk, zelfs als we een kleine tentoonstelling per jaar schrappen (wat we de komende periode ook doen). Uitbreiding van ons team, ook qua kennis, is mede gezien de gewenste dynamiek die we de komende jaren in ons tentoonstellingsprogramma willen neerzetten, noodzakelijk.

Onvoorziene zaken, kwesties die bij het opstellen van het plan 2017-2020 nog onbekend waren, hebben veel van onze aandacht gevraagd. Zoals een vrijwillige verbetering die Stichting Van Loon heeft ingediend bij de Belastingdienst over de jaren 2012 t/m 2017. Het betrof een correctie van de verwerking van vergoedingen verstrekt aan vrijwilligers, en een aanpassing in de berekening van verschuldigde omzetbelasting. De vrijwillige verbetering – welke integraal door de Belastingdienst is geaccepteerd – heeft het

museum in totaal ca. € 600.000,- gekost (incl. rente en advieskosten). Op structurele basis betekende het dat de jaarlijkse loonsom met ca. € 30.000,- verhoogd moest worden. Dit is verwerkt in de exploitatie 2018 e.v. In dit kader is verdere professionalisering van de administratieve organisatie in gang gezet en er wordt vanaf de beoordeling van de jaarrekening 2018 gewerkt met een gecertificeerd accountant.

Door bovengenoemde extra inspanningen op de onderdelen presentatie en bedrijfsvoering, ook financieel gezien, is de uitvoering van een aantal voornemens blijven liggen. Dit betreft het onderhoud/de restauratie van de collectie, het opnemen van informatie in het collectieregistratiesysteem, het verbeteren van de vaste presentatie, het uitvoeren van delen van groot onderhoud aan het pand. Deze activiteiten worden in de komende planperiode wel uitgevoerd en met sommige werkzaamheden starten we al in 2020.

Professionalisering en persoonlijke ontwikkeling

Belangrijk voor zowel medewerkers als het museum is dat medewerkers hun ‘marktwaarde’ behouden c.q. kunnen doorstromen naar andere organisaties, mede in het kader van carrièreplanning. Voor het optimaliseren van de publieksbeleving werd een hospitality-cursus georganiseerd. Het museum organiseerde brainstorm-, inhoudelijke- en reflectiesessies voor medewerkers. Ter voorbereiding op de tentoonstelling ‘Aan de Surinaamse grachten’ werden in vijf interne sessies verschillende onderwerpen behandeld, waaronder een workshop hedendaags racisme, gegeven door The Black Archives. Museum Van Loon is daarnaast een bekende stageplaats voor studenten Kunstgeschiedenis en van de Reinwardt Academie.

Governance

De Governance Code Cultuur wordt toegepast. Eind 2019 is de overgang van Bestuursmodel naar het Raad van Toezicht-model geëffectueerd. Daarmee wordt een veelvoorkomend bestuursmodel voor culturele instellingen gevolgd, dat bijdraagt aan de wens om tot een scherpere afbakening van bestuur en toezicht te komen. De overgang naar een Raad van Toezicht-model geeft aanleiding om in 2020 een ‘Implementatieplan Governance Code Cultuur’ op te stellen, zoals bedoeld in de handreiking van Cultuur+Ondernemen. In kaart wordt gebracht hoe Museum Van Loon zich op dit moment verhoudt tot deze in 2019 vernieuwde code, op welke manier aan de code invulling wordt gegeven en welke stappen het museum de komende tijd wil zetten en welke resultaten ze daarbij wil bereiken. Het implementatieplan is een manier om de governance van het museum te agenderen, bij te sturen waar nodig en/of gewenst en te monitoren. Daarbij zullen punten die specifiek eigen zijn aan Museum Van Loon - een ‘familie-huis’ museum opgericht door bewoner Maurits van Loon, waarbij de familie betrokken is - extra aandacht krijgen. De leden van de Raad van Toezicht zijn onbezoldigd en vertegenwoordigen een variatie aan competenties veelal voortkomend uit hun eigen professionele beroepspraktijk.

6. Uitvoerbaarheid van de ambities

We zijn gemotiveerd en we zijn in staat onze ambities voor de komende periode in daden om te zetten. Dat onze voornemens in principe uitvoerbaar zijn, daarover bestaat bij ons geen twijfel. Maar daarbij hebben we om te beginnen wel wat extra hulp in de vorm van menskracht nodig.

In de afgelopen periode hebben we intensief geïnvesteerd in het aangaan van samenwerkingsverbanden, in het met onze partners op zoek gaan naar publieksgroepen en in het verzamelen van hun verhalen om een tentoonstelling met meer perspectieven te kunnen neerzetten. Dit meerstemmige geluid hebben we ook toegepast in evenementen, wat tot verbreding en verdieping van ons aanbod leidt. We hebben daadwerkelijk nieuwe publieksgroepen in ons museum verwelkomd. Onze investering, ook in onszelf, heeft vruchten afgeworpen; geen vanzelfsprekendheid op het moment dat je het experiment begint. We zien dat we voor anderen een voorbeeldfunctie innemen op het gebied van ontwikkeling naar culturele

inclusie: men heeft ons uit verschillende hoeken al benaderd om onze aanpak toe te lichten en onze kennis te delen; dat doen we graag. We hebben laten zien dat het kan. Daarop willen we voortbouwen. We zien onze plannen voor de komende beleidsperiode als een legpuzzel waarin alle puzzelstukjes op hun plek vallen. Ontbreken er stukjes van de puzzel, dan zien we niet het hele beeld. Een puzzel geeft pas voldoening als alle stukjes gelegd zijn. De puzzel geeft een beeld van Museum Van Loon dat past bij het Amsterdam van nu.

Onze ambities voor de komende jaren hebben we ook financieel vertaald. Dit heeft tot gevolg dat de begroting in de periode 2021 – 2024 ten opzichte van de begroting 2017 – 2020 een stijging van ongeveer € 440.000 laat zien. Deze stijging in uitgaven kunnen we grotendeels (om en nabij de 60%) zelf opvangen door een stijging in inkomsten; we lichten het nader toe in de bijlage ‘Begroting en toelichting’. Dit is het deel van de puzzel dat we zelf leggen.

We vragen de stad Amsterdam ook een stukje van de puzzel op te pakken. In het kader van het kunstenplan 2021-2024 vragen we een jaarlijkse bijdrage van de stad van € 176.513,-. Honorering van onze aanvraag stelt ons mede in staat om onze koersverbreding (verder) te ontwikkelen. Daarmee versterken we niet alleen onze unieke waarde als museum, maar kunnen we ook onze voortrekkersrol blijven waarmaken. We willen graag de vaart in onze meerstemmige dynamiek houden, deze in een gestaag tempo tot bloei laten komen, waarbij we ook onze kennis en vaardigheden als organisatie willen uitbreiden en delen met anderen.

Voor een nadere specificatie van de begroting verwijzen we graag naar de bijlage ‘Begroting en toelichting’ bij deze aanvraag.

Team Van Loon dankt u voor uw aandacht!